

« zurück blättern vor »

FORSZT I subst. m. (f.), ab 1490; auch *forst*, *forszta*, *fost*. **1)** ‘Balkendecke’ – ‘strop, sufit z dylów’: [hapax] 1490 Erz 17, STP *Laquear id est coniunctio trabium in summitate domus ffosth.* – STP, SWIL, SW (gw.). **2)** ‘Holzverkleidung’ – ‘drewniana okładzina’: [hapax] (1555) 1725 Jer.Zb. 315, L *Sciany zamku oprawili forsztem drewnianym, iodłowym i cedrowym.* – L, Sw. **3)** ‘Holz zum Bau und zur Verkleidung von Wänden, Brett’ – ‘drewno na budowę i obicie ścian, deska’: 1561 Leop Ex 36/20, SPXVI *Nárobił y Forstow ná Przybythek / z drzewá Sethym / ftoiących: ná dzieście łókcí była dłuza iednego Forfthu: á fferz ná puttora łókcía. Dwoie fugowanie było w káżdym Forście / żeby fie ieden z drugim zchodził.* o 1563 BibRadz 3.Reg 6/15, SPXVI *A wewnątrz pobudował ściány z forftu cedrowego / od ziemié aż do ftopu Domu onego: á także wśzytek we wnątrz obit był drzewem / y położyl gi téż tárćicámi iodłowymi.* o 1573 Strum M2v, SPXVI *połóž ná ónych Izbicach / tárćicámi / álbo iákimi forfty / wyfugowawşy dobrze tarćice y mchem vmşzywşy.* o 1690 Solsk.Arch. 37, L *Skrzynia z miąższych i mocnych forsztów.* o (1737) 1973 Fontana 35 *Do wielkiego ołtarza gradus dolny podwójny, a do małych pojedynkowe, te wszystkie z forsztów dobrych, mocne.* o (1789) 1960 Inw.Lipowicz 217 *W górę na wieżę schody z forsztów dębowych.* o [LBel.] 1782 Os.Rud. 88, L *W Polsce miechy drzewniane robią z balów grubych na trzy cale; te bale pospolicie zowią forsztamí.* – SPXVI, TR, L, SWIL, SW. **4)** ‘Holz zur Auskleidung von Schächten und Stollen’ – ‘drewno do wykładania szybów i chodników’: Sw (gór.). ◊ **Var:** *forst* subst. m., 1561 Leop Ex 36/20, SPXVI o [LBel.] 1573 Strum M2v, SPXVI – SPXVI, L, SWIL, SW; *forszta* subst. m., 1690 Solsk.Arch. 37, L o [LBel.] 1782 Os.Rud. 88, L – TR, L, SWIL, SW; *forszta* subst. f. – Sw (stp.); *fost* subst. m., [hapax] ca.1500 Erz. 17, STP – nur STP. ◊ **Etym:** **1)** mhd. *forst* subst. m., ‘Spitze des Daches, First’, LEX, nur für Inh. 1. **2)** mnd. *vorst* subst. f., ‘First’, MNDH, nur für Inh. 1. **3)** nhd. *Forst-* subst. m., ‘in Komposita wie *Forstbrett*, *Forststock*, *Forstholz* u.dgl.’, GRI. **4)** nhd. *First*, *Firste* subst. m. (f.), ‘oberer Teil des Stollen’, GRI, nur für Inh. 4. ❖ Es handelt sich wohl um eine Kontamination von mindestens zwei getrennten deutschen Vorbildern, die phonologisch und z.T. auch inhaltlich zusammengefallen sind (etwa in der Sprache der Zimmerleute?). Gleiches gilt auch für ↑*forsztować*. Vielleicht hat auch nhd. *Pfoste*, *Pfostenholz* (LINDE) eine Rolle dabei gespielt (mindestens für Inhalt 4). BRÜCKNER SE hält *forszta* für sehr verbreitet (“powszechna”, wohl im 16.–17. Jh.), z.B. bei [[Wacław] Potocki, darunter in der Variante *forzt*, wozu er zwei Belege, wohl aus Potocki, angibt.

« zurück blättern vor »